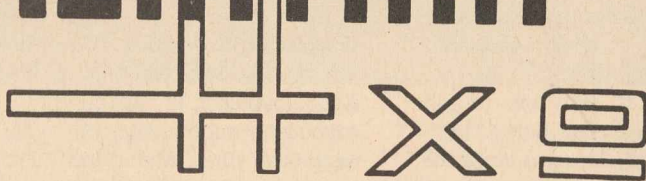

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Αρ. Φύλλου 223

Αθήνα, Νοέμβριος 1981

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

«ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΗ» ΕΚΔΟΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Δημοσιεύουμε τό ενδιαφέρον άρθρο τοῦ συνεργάτου καί μέλους τῆς Ἑνώσεως μας κ. Γιάννη Μιχαηλίδη στό ὁποῖο ἐκτίθενται ἱστορικά γεγονότα σχετικά μέ τή Μικρασιατική συμφορά τά ὁποῖα ὁ συντάκτης ἀντλήσε ἀπό τό ἐγκυρο γαλλικό περιοδικό "HISTORIA".

Τά προβλήματα πού συνταράσσουν τήν σύγχρονη Τουρκία ἀναγράφονται στήν ἐπέκταση τῶν ἀναστατώσεων πού μετεμόρφωσαν αὐτή τή χώρα. Νικημένη ἀπό τοὺς Συμμάχους (τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου) ἡ Τουρκία ὑποχρεώθηκε νά ὑπογράψει τό 1920 τήν συνθήκη τῶν Σεβρῶν. Αὐτό τόν καιρόν οἱ Σύμμαχοι ἀφήνουν τοὺς Ἕλληνες νά μποῦν στή Σμύρνη καί νά καταλάβουν ἓνα μέρος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Στήν Κωνσταντινούπολη, ὁ Μεχμέτ ὁ VI (Βαχχεδίν) σκέπτεται νά ἐναντιωθεῖ στήν πίεση τῶν Συμμάχων. Μόνος ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ (ὁ γκρίζος λύκος) εἶναι ἱκανός νά σώσει τή χώρα του. Ἰδρύοντας μιά κυβέρνηση Ἑθνικῆς Σωτηρίας στήν Ἀγκυρα ἀποφασίζει νά διώξει τόν προαιώνιο ἐχθρό, τοὺς Ἕλληνες. Νικητής στό Τεμλού Μπουνάρ (27-8-1922), μπαίνει στήν Σμύρνη θριαμβευτής. Ὁ διάσημος συγγραφεύς τῆς «Ἱστορίας τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ» τοῦ «Ἴμον Σαούδ», κ.λ.π. μάς ἱστορεῖ πῶς ὁ Γαζής (ὁ νικητής) κατάφερε νά ἐκδιώξει τοὺς Συμμάχους ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη. Ἐτσι προλογίζει ἡ σύνταξη τῆς παρισινής Historia, τήν ἱστορική μελέτη τοῦ εἰδικοῦ μουσουλμανολόγου J. Benoist-Méchin στόν ἀριθ. 192 (Νοέμβριος 1962). Καί τώρα ἀπό τή κακόβουλη, αὐτή μελέτη μεταφράζω περικοπές.

Ὁ Διοικητής-Ἀρχηγός μπαίνει στήν πόλη τῆς Σμύρνης μιά ἡλιόλουστη μέρα, τήν 9 Σεπτεμβρίου 1922. Σέ ἀνοιχτή ἄμαξα ἔκαμε τά τελευταῖα χιλιόμετρα τοῦ δρόμου ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς μακρᾶς σειρᾶς αὐτοκινήτων πού θάβονταν κάτω ἀπό τοὺς σωρούς δάφνης. Πυκνό τό πλῆθος δεξιά κι ἄριστερά τοῦ δρόμου. Οἱ Τοῦρκοι τῆς Σμύρνης δέν ξέρανε πῶς νά ἐκδηλώσουν τή χαρά τους. Ἄλλοι κλαῖγαν ἄλλοι γονατιστοὶ εὐχαριστοῦσαν τόν οὐρανό πού τοὺς γλύτωσε ἀπό τά χέρια τῶν δημίων τους(!)

Στίς πύλες τῆς Σμύρνης μιά ἴλη ἵππικοῦ παρατάχθηκε μέ γυμνά τὰ ξίφη γύρω στόν Γαζή. Ἀργά πέρασαν μέσα ἀπό τοὺς δρόμους τῆς πόλης ὅπου ἓνα πλῆθος παραληροῦσε ἀπό ἐνθουσιασμό. Φτάνουν στό λιμάνι. Ἐκεῖ ὀλιγώτερο ἀπό 200 μέτρα εἶδαν τά πολεμικά τῆς συμμαχικῆς μοίρας.

Ἁγία Αἰκατερίνη. 17ος Αἰώνας. Ἀπό τό τέμπλο τῆς μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Ὁρους Σινά.

Τά πανίσχυρα βρεττανικά θωρηκτά κυριαρχοῦσαν στό λιμάνι μέ τό σκοῦρο καί γκρίζο τους ὄγκο. Ἦταν ἀκίνητα ἀγκυροβολημένα. Οἱ Κυβερνήσεις τῆς Ἀντάντ, εἶχαν δώσει διαταγές στοὺς ναυάρχους των νά μὴν ἐπέμβουν. Τά καλύμματα τῶν κανονιῶν ἦταν στή θέση τους.

Ἡ πομπή πέρασε ἀπό μπροστά τους σάν νά μὴ ὑπῆρχαν καί προχώρησαν πρὸς τό προάστιο τοῦ Μπουρνόβα (σημ. δική μου: ἐδῶ ὁ ἱστορικός κάνει λάθος, θέλει νά πεῖ στόν Γκιόζ-τεπέ). Ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ ἐγκατέστησέ τό στρατηγεῖο του σέ μιά βίλλα πού ἔθεσε στήν διάθεσή του ἡ κόρη ἑνός πλούσιου ἐμπόρου τούρκου μιᾶς πόλης (σημ. ἐννοεῖ τήν βίλλα Σαδῆκ μπέη, στή μαγευτική τοποθεσία τῆς σκάλας Σπάρταλη ἰδιοκτησία τῆς περίφημης Πατιφέ χανούμ). Ἀκουμπώντας στήν κουπαστή θαύμαζε τήν ὑπέροχη θέα, τήν πόλη, τόν κόλπο, λουόμενα στό χρυσόφωτο ἑνός καλοκαιρι-ἀτικού δειλινοῦ.

Μπήκε στό σαλόνι πού μετέτρεψε σέ γραφεῖο του καί φώναξε μερικούς ἀξιωματικούς τοῦ ἐπιτελείου γιά συνεργασία.

Ξαφνικά, ἀπό τό ἀνοιχτό παράθυρο, ἀκούστηκαν πυροβολισμοί καί σπαραχτικές κραυγές πού προέρχονταν ἀπό τήν πόλη. Ἦταν ὁ τουρκικός ὄχλος πού λεηλατοῦσε τά ἐμπορικά μαγαζιά τῶν Ἑλλήνων καί τῶν Ἀρμένιων. Μέ τό νύχτωμα ἓνα ἀληθινὸ ἀνθρωποκυνήγη ὁργανώθηκε μέσα στίς χριστιανικές συνοικίες. Ἐνας ἀφηνιασμένος ὄχλος λυντσάρει καί πυροβολοῦσε τοὺς ἐμπόρους καί τίς οἰκογένειές τους στίς αὐλές τῶν κτιρίων καί στά ὑπόγεια τῶν μαγαζιῶν.

Ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ ἔδωσε αὐτὴ γιά λίγο κι ὕστερα σήκωσε τοὺς ὤμους του καί ξαναγύρισε στή δουλειά του. Ὅ,τι κι ἂν γινόταν οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε νά φύγουν δέν ἔπρεπε νά ὑπάρχουν χριστιανοὶ προδότες στήν Τουρκία. Ἄν αὐτό γινόταν μέ αὐτόν ἢ ἄλλο τρόπο τί σημασία θά εἶχε;

(Συνέχεια στή σελ. 4)

Οἱ ἐκδηλώσεις τῆς Ἑνώσεως μας γιά τίς 23
Νοεμβρίου καί 3 Δεκεμβρίου στήν τελευταία
σελίδα.

«ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΙΚΗ ΕΚΔΟΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

(Συνέχεια από την πρώτη σελίδα)

Κι' αν οι Άγγλογάλλοι κ.λπ. πού βλέπανε απ' τα καράβια τους τις φριχτές αυτές σκηνές έπεμβαίνανε; κι' αυτό δεν θά είχε καμιά σημασία. Αισθανόταν κύριος της χώρας.

Μιά ώρα αργότερα μπαίνει ένας αξιωματικός και του αναφέρει πώς εξερράγη φωτιά σε πολλά σημεία του λιμανιού. Χωρίς αμφιβολία ήταν έργο στοιχείων προκλητικών και έμπρηστών. Οι άγωγοί νερού είχαν κοπεί. Μιά μεγάλη ποσότης πυρομαχικών είχε αποκρυσταλλωθεί στις κρύπτες των εκκλησιών. Έκκρήξεις ήταν βέβαιες, γιατί η πυρκαϊά με την βοήθεια του αέρα έπαιρνε άνησυχαστικές διαστάσεις. Ο Κεμάλ σηκώθηκε και με βήμα αργό βγήκε στην ταράτσα...

Κάτω από τα πόδια του, όπως τον καιρό του Ταμερλάνου, ή Σμύρνη καίγότανε.

Κάθε τόσο άκουγότανε μιά υπόκωφη έκρηξη: ήταν αποθήκη πυρομαχικών που ανατινάσσονταν. Οι φλόγες φώτιζαν το λιμάνι κι' έβλεπε κανείς μάζες από πτώματα που επέπλεαν στα νερά. Μακρύτερα ή κόκκινη λάμψη φώτιζε τα θωρηκτά.

- Κυττάξετε καλά αυτή τη σκηνή! λέει ο Μουσταφά Κεμάλ στους αξιωματικούς του.

Βρίσκεστε απόψε στο τέλος μιάς εποχής. Είναι ή κατάρρευση των ξένων έπεμβάσεων στον τόπο μας. Η φωτιά αυτή είναι σύμβολο. Σημαίνει πώς ή πατρίδα μας ξεφορτώνεται τους προδότες και τους έμποροκάπηλους. Από δω και μπρός, ή Τουρκία, έλευθερωμένη και έξανγισμένη, δεν θά ανήκει παρά μόνο στους Τούρκους!

Τρία μερόνυχτα ή φωτιά εξακολουθούσε να καίει. Ο Κεμάλ άφησε τη φωτιά να κάνει το έργο της.

Έν τούτοις με την κατάληψη της Σμύρνης δεν τελείωσε ο πόλεμος.

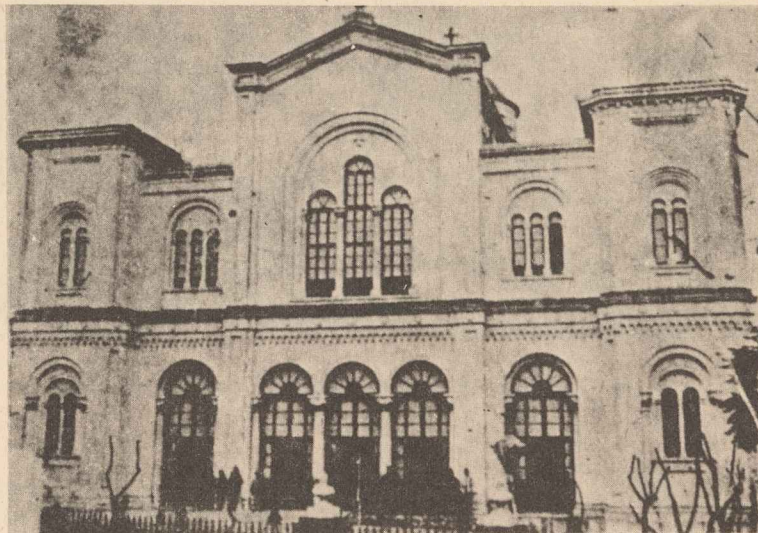
Οι Έλληνες θέλαν ν' ανασυνταχθούνε στή Θράκη να πάρουν άντεκδίκηση. Ένας καινούργιος στρατός οργανώονταν στήν Θράκη. Ο Κεμάλ ήξερε τους κανόνες τακτικής του Κλαούζεβιτς...

Εδώ, σταματώ τον ένθουσιώδη Γάλλο (;) και προχωρώ.

Στό τεύχος 216 Νεομβρ. 1964 σελ. 720 του ίδιου περιοδικού ο J. Dangle από την Sauvre Terre, Lombez (Gers), δίνει τις κατωτέρω πληροφορίες.

Ξαναδιαβάζοντας τό άρθρο του Benoit-Mechin αναφορικά με τον Κεμάλ Πασά (Ν. 192) θυμήθηκα ότι βρισκόμουν στήν Κωνσταντινούπολι τό 1922-23 και γνωρίστηκα με έναν ύπαξιωματικό ονόματι d' Euillet πού έρχότανε από την Άγκυρα, και μου μίλησε γιά τις απώλειες στήν πρωτεύουσα εκείνη. Πήγε εκεί σε αποστολή μ' ένα συνταγματάρχη του οποίου ξεχνάω τό όνομα, γιά να κρυπτογραφεί τα τηλεγραφήματα πού σύντασσε ο συνταγματάρχης. Τα τηλεγραφήματα αυτά δίνανε καθημερινά την θέση των τουρκικών στρατευμάτων κατά την διάρκεια της έκστρατείας στή Σμύρνη.

Από την Άγκυρα στέλλονταν με τον ασύρματο σ' ένα γαλλικό πολεμικό άγκυροβολημένο στήν Κωνσταντινούπολι, και από κει μεταδίδονταν στό Παρίσι στον άρχηγό του έπιτελείου της εποχής (ένα όνομα πολύ μικρό), ο οποίος πέθανε ύστερα από λίγο. (σημ. Μετ. Foch). Ύστερα από λίγες ώρες ή απάντηση έφτανε με τον ίδιο δρόμο. Συνοπτικά είναι, ότι από τό Παρίσι φεύγαν οι διαταγές των

Ο καλλιμάρμαρος ναός της Αγίας Αικατερίνης της Σμύρνης

έπιχειρήσεων και μπορεί να πει κανείς πώς ή κατάκτηση της Σμύρνης ήταν κατά μεγάλο μέρος μιά νίκη γαλλική.

Επίσης θυμάμαι ότι ο Euillet μου έλεγε τό πόσο ή θέση του Συνταγματάρχη ήταν δύσκολη απέναντι στις άλλες Πρεσβείες πού δεν μπορούσαν να εξηγήσουν τό γιατί βρισκόταν στήν Άγκυρα.

Είναι δυνατόν, έκτοτε, τα γεγονότα πού σās αναφέρω να γίνουν δημοσία γνωστά, αλλά την εποχή εκείνη ήταν ένα κρατικό άπόρρητο.

Υπογραμμίζω παραπάνω τη λέξη γαλλική γιατί, ή Γαλλία (συνθήκη Φρανκλίν Μπουγιόν, παράδοσις του γαλλικού όπλισμού στή Συρία κ.λπ.) άναμφιβόλως δικαιούται γιά την πατρότητα της νίκης.

Η μεγάλη Γαλλία, ή πρώτη μουσουλμανική Δύναμις της Εύρώπης από την εποχή του Φραγκίσκου του Α' έχει δικιο να υπερηφανεύεται: αλλά στή ζωή, όπως και στά Έθνη ύπαρξη ένα άτεγκτος νόμος άνταποδόσεως: «έστι δίκης όφθαλμός ός τά πάνθ' όρά»).

Ο "drôle de guerre" του 40, ο ήθικός έσωτερικός ξεπεσμός, οι χιλιάδες περιπλανώμενοι Γάλλοι, ύστερα τό ξεπούλημα της Αυτόκρατορίας στήν Άσία, ή Βορειοοαφρικανική εξέγερση, τό διώξιμο κι ή προσφυγιά των χιλιάδων γάλλων άποίκων πού ζητούσαν στήν παραλία ένα πλοίο να φύγουν όπως-όπως, ή συγκέντρωσή τους και ή μιζέρια των συνοικισμών της Τουλώνας, της Μασσαλίας, κι' άλλου, οι συνοικισμοί γύρω στό Παρίσι των Pieds-noirs (έτσι λένε τους γάλλους πρόσφυγες, οι άδελφοί των γάλλου) δικαιώνει τό παραπάνω ρητό. Άλλά, βλέπω, πώς ξεφεύγω λίγο: γιαυτό άς τελειώνω με τό ποίημα του Καβάφη «τό 'Ιωνικόν» και άς εορτάσουμε με τον τρόπο μας την θλιβερή επέτειο.

«Γιατί τά σπάσαμε τ' άγάλματά των, γιατί τούς διώξαμε απ' τούς ναούς των, διόλου δεν πέθαναν γι' αυτό οι Θεοί. Ω γη της 'Ιωνίας, σένα αγαπούν ακόμη, σένα οι ψυχές των ένθυμούνται ακόμη, Σάν ξημερώνει επάνω σου πρωϊ αύγουσιاتیκο την άτμοσφαίρα σου περνά σφρίγος απ' την ζωή των: και κάποι' αϊθερία έφηβική μορφή, άόριστη, με διάβα γρήγορο, επάνω από τούς λόφους σου περνά».

Γιάννης Μιχαηλίδης

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΟ

Αναμνήσεις από την παλιά Σμύρνη Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ Σκιαγραφία του Έθνάρχου Χρυσόστομου

Έκ Μυτιλήνης έλλην την καταγωγήν, αλλά στο μικρό διάστημα της Έλληνικής κατοχής, πού παρέμεινα στήν αγαπημένη και άξέχαστη Σμύρνη μας αισθάνομαι υπερέφανος όταν με άποκαλούν Σμυρναίον.

Τό έτος 1918 φοιτούσα στό Γυμνάσιον της Μυτιλήνης και στίς 2 Μαΐου 1919 ήλθε τό πλήρωμα του χρόνου και έδόθη ή διαταγή των «Συμμάχων» να γ' η έλληνική άπόβασις στή Σμύρνη.

Μου είναι άδύνατον να περιγράψω τον ένθουσιασμό του κόσμου όταν έβλεπα τα φανταράκια μας να έπιβιβάζονται στα πλοία και να βάζουν πλήρη γιά τη Σμύρνη τη νύμφη του Αιγαίου.

Σημαιοστολισμένη ή πρωτεύουσα απ' άκρου εις άκρον έώραζε τό ιστορικών γεγονός. Με δοξολογίες και πανηγυρισμούς έλάμπρυναν την άτμόσφαιρα.

Θυμάμαι τον άξέχαστο καθηγητή μας των Γαλλικών και λογοτέχνη Άγγελο Σημηριώτη πού έξεφώνησε στή Μητρόπολι κατά την δοξολογία τό «Σημαίνει ο θεός σημαίνει ή γη σημαίνουν τα έπουράνια σημαίνει κι' Αγία Σοφία» γιατί τότε είχε προσαράξει και ο Έλληνικός στόλος με τον θρυλικό 'Αβέρωφ» στή βασιλίδα των πόλεων.

Ένθουσιασμένος και έγω και θέλοντας να τελειώσω τό Γυμνάσιο της περιφημης Ευαγγελικής Σχολής πού ήταν τό όνειρό μου έγραψα άμέσως στό θεό μου πού ήταν έγκατεστημένος χρόνια στό Κορδελιό. Όταν έφθασε εκεί έμεινα έκθαμβος από τό ξακουστό αυτό προάστιο της Σμύρνης.

Καθαριότης και ρυμοτομία και σημαιοστολισμός με τη γαλανόλευκη έδιδε την έντύπωση ενός γνησίου Έλληνικού προαστίου. Κόσμος και κομμάκης έκαμε τη διαδρομή από τό Γκουμέρκι μέχρι τό Καραή-Γιακά με τό τότε βαποράκια ΚΛΕΙΩ και ΕΥΤΕΡΠΗ.

Όταν ήμουν φιλοξενούμενος του θείου μου, με είχε συστήσει στον άξέχαστο Καθηγητή μας των λατινικών Άργυρόπουλο, ο οποίος με προθυμία με έούσπησε στον άειμνηστο Γυμνασιάρχη Λιθοξόο.

Εισήχθηκα στήν τρίτη τάξη του Γυμνασίου στό Γ2 διότι αυτή ή τάξις νομίζω είχε δύο τμήματα.

Απ' αυτή τη τάξη ξεκίνησα και τελείωσα τό πεντατάξιο Γυμνάσιο της γεραρδς Ευαγγελικής Σχολής πού είχε στή προμετωπίδα τό «ΑΡΧΗ ΣΟΦΙΑΣ ΦΟΒΟΣ ΚΥΡΙΟΥ» και να αισθανθώ τις συγκινήσεις πού ζούσα όταν φοιτούσα στα εύτυχιμένα χρόνια 1919-20-21 και άρχές 1922.

Σ' όλους τούς Σμυρναίους και γενικά σ' όλο τό κόσμο είναι γνωστή ή Σχολή προπαντός σ' αυτούς τούς πρώην συμμαθητάς μου πού δυστυχώς κακή τη μοίρα είμεθα οι τελευταίοι άπόφοιτοι της Σχολής.

Όταν τις χειμωνιάτικες ψυχρές ήμέρες πού τουρτουρίζα από τό κρύο και διέσχιζα τό Φραγκομαχαλά γιά να πάω στή Σχολή περνούσα κάτω από τό περίφημο καμπαναριό της Άγ. Φωτεινής και προχωρούσα στο έσωτερικό και έφθανα στο άντικρυνό μπεζεστένι και προχωρώντας άριστερά άντίκρυζα τη περίφημη λεζάντα στήν προμετωπίδα.

Γιά να εισέλθω στή Σχολή έπρεπε να ανέβω προς τα δεξιά τις σκάλες.

Άμα έφθανα στο κεφαλόσκαλο έπρεπε να στρίψω άριστερά και να διασχίσω τό διάδρομο όπου στήν άριστερή πλευρά ήταν τό έμπορικό τμήμα, όταν προχωρούσα δεξιά άφηνα τη μεγάλη αίθουσα και προχωρούσα εις τό βάθος γιά να πάω στο φιλολογικό τμήμα. Ο άλσημόντης Καθηγητής μας Καραμπλιάς μάς έλεγε ότι ή Σχολή άποτελούσε ένα πελώριο Η.

Άμα έμπαινες στή Μεγάλη Αίθουσα εις τον τοίχον ήταν γραμμένον τό έτος ιδρύσεως της Σχολής τό 1708 τό είχα διακρίνει καλά και τό θυμάμαι.

Περνούσες τη Μ. αίθουσα όπου δεξιά ήταν ή αίθουσα των Καθηγητών και εις την απέναντι πλευρά εύρίσκετο ή πλουσία βιβλιοθήκη της Σχολής, έπιμελητής της οποίας ήταν ο Καθηγητής μας Άργυρόπουλος.

Μετά τόσα χρόνια άδυνατώ να άπαριθμήσω τούς πρώην συμμαθητάς μου, να τούς κατονομάσω. Πολλούς συνήτησα όταν επέστρεψα από την Αίγυπτο μετά 45 χρόνια!

Πολλοί άπεδήμησαν εις Κύριον.

Πάντως παρ' όλα τα δεινοπαθήματα της προσφυγιάς και των μεγάλων στερήσεων, αυτοί πού προσέφυγαν εις την Μητέρα Έλλάδα με την φιλοπονία και με τό διαμόνιον της φυλής έδωσαν ζωήν και κίνησιν εις την πατρίδα.

Τη Σμύρνη την έλεγαν φτωχομάνα.

Τό διεπίστωσα αυτό στο διάστημα πού παρέμεινα εκεί και κατάλαβα πόσο κοινωνικοί και εύπλαхνικοί και συντρέχτες είναι οι Σμυρναίοι. Ο ένας πιά ύποστηρικτής από τον άλλον. Άσχετο αν όλοι δεν ήταν αυτόχθονες και ή καταγωγή τους ήταν από άλλα μέρη, όμως είχαν και έχον κάτι τό άλτρουιστικό μέσα τους.

Τότε πού εύρίσκετο εκεί ο Έλληνικός στρατός, ή ζωή και ή κίνησις είχε φθάσει στο κατακόρυφο γιατί ζούσες σε μιά Έλληνική Πολιτεία.

Ιδιόχειρη φωτογραφία του ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ προς: «τῷ αγαπητῷ μοι κ. Δ. Καλέργη, εις ανάμνησιν τῆς ἀπελευθερωθεῖσης Σμύρνης. Έδόθη εις Ἀθήνας, Δεκ. 1919. + ο Σμύρνης Χρυσόστομος»

Δωρεά της κυρίας Αικατερίνης Δ. Φωτιάδη. Θερμά την εύχαριστοῦμε.

Από όλας τās άπόψεις.

Συνέτεινε πολύ σ' αυτή τη κίνησι ή συμμετοχή του άειμνηστου Χρυσόστομου.

Ο έθνομάρτυς. Ο φλογερός πατριώτης. Ο εύφραδής ρήτωρ πού έδιδε ζωή σε κάθε κίνησι κοινωνική είτε πατριωτική είτε φιλανθρωπική.

Ένθερμος ύποστηρικτής κάθε φιλανθρωπικού οργανισμού. Πανταχού παρών.

Ίδρυε συσσίτια διά τούς άπόρους, Διδασκαλεία γιά την Νεολαία να άναπτυχθι και συνέτεινε με τις υπεράνθρωπες προσπάθειές του να δημιουργήσι μίαν κοινωνία όπως την όνειρευόταν. Εκείνου ήταν ή πρωτοβουλία να ιδρυθι τό λαϊκόν Κέντρον στο Φασουλά πού έξεσφάλιζε τροφικοτακία διά τούς πρόσφυγας και άπόρους μαθητάς.

Ήλθε ή άποφράς εκείνη ήμέρα της άποχωρήσεως του Έλληνικού Στρατού και ο ένάρετος και άγαθός εκείνος λευίτης εύρε μαρτυρικών θάνατον από τούς Τούρκους.

Αν και μπορούσε να άποφύγη όλα τα βασανιστήρια, να καταφύγη σε ασφαλές μέρος και να σωθι και να μη πέσι στα χέρια του εξαγριωμένου όχλου, όμως έμεινε εκεί στίς επάλξεις γιά να βάψι με τό άγιο αίμα του τό χόλω της πολυαγαπημένης Σμύρνης μας πού τόσο άγάπησε.

Υ.Γ. Καί έγω με τη σειρά μου θα παρακαλέσω τον σεβαστό μου κ. Άρχιγένη να μου έπιτρέψι να άφιερώσω στή Μνήμη του Χρυσόστομου τούς μακάβριους στίχους του από τά ποιμαντορικά του.

ΣΤΟ ΔΕΣΠΟΤΗ των ΣΜΥΡΝΙΩΝ...
Μαρτύριες σάν ήρώας σάν Άγιος
Στόν άνδριάντα σου όμπροστά
Πούλουδα κόκκινα σάν τό αίμα τό δικό σου
πού ήπότισε τά τριστρώτα τῆς ΣΜΥΡΝΗΣ στο χαμό σου.

Χ.ΖΟΥΡΟΣ

Ἀναθυμιάματα τοῦ Ν. ΑΡΩΝΗ
ἀπὸ τὴν «ΑΚΡΟΠΟΛΗ» Ἀθηνῶν
τοῦ Κωνσταντινουπολίτη ΒΛΑΣΗ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

1848-1920

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Κι' ἓνα μικρὸ ἐπεισόδιο, σχετικὸ μὲ τὴν ἀνάρρωση τοῦ Κωνσταντίνου μὲ τὸ Βλάση Γαβριηλίδη.

Σὰν ἐκδήλωση χαρᾶς, μετὰ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ Βασιλιά, εἶχε ὀργανωθεί, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1916 στὸ Νέο Φάληρο, ἀπὸ τοὺς Συλλόγους τῶν Ἐπιστράτων, ἂν δὲν κάνω λάθος, μὲ σύμπραξη τῆς περιφημῆς Γερμανίδας σουμπρέτας τῆς Ἑλληνικῆς ὀπερέττας Ἑλσας Ἐνκελ, μιά ὑπαίθρια πανηγυρικὴ λαϊκὴ συνεστίαση, γιὰ πολλὰς ἑκατοντάδες συνδαιτυμένες.

Κάποιος ἀπὸ μᾶς ἔπρεπε νὰ κατεβεῖ, γιὰ νὰ γράψει. Ὡστόσο, ὅλοι μας εἶχαμε ἐξασφαλίσει δημοσιογραφικὰς προσκλήσεις καὶ κανέναν δὲν ἤθελε νὰ χάσει τὴν εὐκαιρία ἐνὸς καλοῦ δειπνοῦ.

Εἶπαμε, λοιπόν, τοῦ Γαβριηλίδη πὼς εἶχε πεθάνει ἡ μητέρα κάποιου συναδέλφου ἀπὸ ἄλλη ἐφημερίδα, πὼς θὰ περνοῦσαμε νὰ τὸν συλλυπηθοῦμε στὸ σπιτί του καὶ πὼς πρὶν τὰ μεσάνυχτα, θὰ γυρίζαμε στὴ δουλιὰ μας.

Ἀδείασε τὸ Γραφεῖο. Στὸ Φάληρο, πήραμε τὶς θέσεις μας στὰ δημοσιογραφικὰ τραπέζια, καὶ ἐνῶ κουβεντιάζαμε, ὥπου ποῦ ν' ἄρξισι τὸ φαγητό, βλέπουμε, ξάφνου, νὰ περνᾷ μπροστὰ μας, καμαρωτὸς σὰν πάντα, μὲ βῆμα ἀργό, τὸ καπέλλο στὸ χέρι, ὁ Βλάσης. Εἶχε κατεβεῖ νὰ κάνει τὸν περιπάτὸ του στὴν παραλία, καὶ μᾶς τσάκωσε.

Χωρὶς νὰ σταματήσει, μᾶς ἔριξε, γελώντας βροντερὰ, μιά καλὴ ματιά καὶ φώναξε δυνατὰ «Ζωὴ σὲ λόγου σας, κύριοι! Αὔριο θὰ τὰ ποῦμε!».

Ὅσοι τὸν ἀκούσαν τριγύρω, ἔμειναν ἀπορημένοι, μὴ καταλαβαίνοντας τὸ νόημα τῆς ἀνεπίκαιρῆς ἐκείνης εὐχῆς.

Τὴν ἄλλη μέρα, περιμέναμε, ἀλλὰ «δὲν εἶπαμε τίποτα». Μόνο ποῦ ἐκεῖνο τὸ βδομαδιατικὸ τὸ πήραμε μὲ καθυστέρηση, πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὶς συνηθισμένες...

Τὸ δεύτερο περιστατικὸ ἦτανε ἡ μεγάλη πυρκαϊά, 30 Ἰουνίου τοῦ 1916, στὸ δάσος τοῦ Τατοῦ, ποῦ ἐζῶσε τῇ βασιλικῇ κατοικίᾳ καὶ κινδύνευε νὰ καεῖ ὁ Κωνσταντῖνος, μαζί μὲ τὴ φαμίλια του.

Κακόβουλοι προπαγανδιστὲς διαδίδανε πὼς οἱ Ἀγγλογάλλοι, μὲ τὸ Βενιζέλο, βάλανε τὴ φωτιά, γιὰ νὰ κάψουνε τὸ Βασιλιά καὶ τὸ σὺ του.

Ὅταν πληροφορήθηκε ὁ Γαβριηλίδης τὴ συμφορὰ, μὲ κάλεσε καὶ μὲ πρόσταξε νὰ παρατήσῃ ὅλες τὶς δουλιές μου καὶ νὰ φύγῃ ἀμέσως στὸ Τατόι, νὰ τὸν κρατῶ, τηλεφωνικῶς, ἐνήμερο τῆς καταστάσεως.

«Θὰ παίρνεις καὶ λεπτομέρεις σημειώσεις - μοῦ εἶπε - γιὰ τὴ σχετικὴ ἐκτεταμένη περιγραφή, ἅμα θὰ γυρίσης. Πᾶρε καὶ 10 δραχμές ἀπὸ τὴ Διαχείριση». Οἱ 10 πέτυχα νὰ γίνουν 15.

Ἡ ὥρα ἦταν 6 μὲ 7 ἀπόγεμα. Ξεκίνησα ἀμέσως μὲ τὸ «Θηρίο», γιὰ τὴν Κηφισιά, ὅπου, ρωτώντας, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, συγκέντρωσα τὶς πρώτες εἰδήσεις καὶ, μὲ μεγάλη δυσκολία, μπόρεσα νὰ τὶς μεταδώσω, τηλεφωνικὰ, στὸν Ἀρχισυντάκτη. Ὁ Γαβριηλίδης ἀπουσίαζε.

Ἀπ' ἐκεῖ καὶ πέρα, ὅσες ἡμέρες κράτησε ἡ δαιμονικὴ κόλαση τῆς φωτιάς, μὲ μέσα εὐκαιρίας κι' ἄλλοτε ποδαρόδρομο, πλησίαζα, στὸ Τατόι, τὸ φλεγόμενο βασιλικὸ δάσος καὶ παρακολουθοῦσα, μὲ δέος, μέσα ἀπὸ τοὺς μαυροκόκινους καπνοὺς, ποῦ φόρτιζαν τὴν ἀτμόσφαιρα σὲ μεγάλῃ ἀκτίνα, τὶς ἀγωνιώδεις ὑπεράνθρωπες προσπάθειες Στρατοῦ καὶ Πυροσβεστικῆς, μὲ δασοφύλακες, χωροφύλακες καὶ πλῆθος ἀγρότες, μὲ τὶς ἀξίνες τους, γιὰ νὰ πλησιάσουν τὸ ἀνάκτορο καὶ ν' ἀνοίξουν δρόμο διαφυγῆς τοῦ Βασιλιά. Ἄλλα συνεργεῖα ἔκοβαν, ὀλόγυρα ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς πυρκαϊᾶς, πελώρια δέντρα, γιὰ νὰ περιορίσουν τὴν καταστροφή, ὅσο ἦταν δυνατό.

Ἀπὸ Δημόσια Γραφεῖα κι' ἀπὸ Ξενοδοχεῖα, ὅταν κατηγόριζα στὴν Κηφισιά, τηλεφωνοῦσα στὴν «Ἀκρόπολη» τὰ τελευταῖα νέα, γιὰ δημοσίευση «ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου» καὶ τὶς νύχτες, μουτζουρωμένος ἀπὸ τὶς κάλπες καὶ ἀπλutos, λαγοκοιμώμουνα σ' ἓνα πάγκο, ἐξῶ ἀπὸ τὸ «Σέσιλ».

Ὁ Βασιλιάς καὶ ἡ οἰκογένειά του, μὲ τὴ συνοδεία τους, εἶχανε γλυτώσει. Ὅμως, ἐκτός ἀπὸ τὶς ὑλικές μεγάλες ζημιές τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης τραγωδίας, οἱ ἐργασίες τῆς πυρόσβεσης πληρώθηκαν πολὺ ἀκριβὰ, μὲ εἴκοσι, δηλαδή, ἀνθρώπινα θύματα, στρατιῶτες οἱ περισσότεροι καὶ τρεῖς Ἀξιωματικοί, ποὺ κᾶνκαν, ἄλλοι στὴν ἐκτέλεση τοῦ καθηκόντος, ἄλλοι ἐθελοντὲς καὶ τοὺς ἀποδόθηκαν, θυμᾶμαι, ἀπὸ τὴν Πολιτεία κι' ἀπὸ τὸ λαό, συγκινητικὰς μεταθανάτιες τιμές.

Γυρίζοντας στὴν Ἀθήνα, ἔγραψα καὶ δημοσίεψα, ἀνακεφαλαιωτικά καὶ μὲ πολλὰς λεπτομέρειες, τὸ ἱστορικὸ τῆς πολύνεκρῆς πυρκαϊᾶς καὶ ὁ Βλάσης ἦταν εὐχαριστημένος ποῦ ἡ ἐφημερίδα μας εἶχε ἀνταποκριθεῖ στὴν ἐπιθυμητὴ ἔγκαιρη ἐνημέρωση τῶν ἀναγνωστῶν τῆς.

Ἐπειτα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες, ὁ Κίμων Μιχαηλίδης, ὁ θεῖός μου, διαβάζοντας στὴν «Ἀκρόπολη» τὰ δημοσιεύματα γιὰ τὴν πυρκαϊὰ τοῦ Τατοῦ καὶ μαθαίνοντας πὼς ὁ ἀνταποκριτὴς ἀπὸ τὴν Κηφισιά ἤμουν ἐγώ,

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ ΒΟΛΟΥ ΠΡΟΣ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΙΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΝΗΜΟΣΥ-
ΝΗΣ

Ὁ Δήμαρχος Νέας Ἰωνίας Βόλου (Μαγνησίας) καὶ τὸ ἐκλεκτὸν Δημοτικὸν Συμβούλιον τοῦ Δήμου, διὰ τοῦ φίλου Ἱατροῦ Μικροβιολόγου τῆς πόλεως τοῦ Βόλου κ. Κων/ντίνου Δ. Στριμμένου, νύχαιρισαν τὴν Ὀργάνωσιν Ἑθνικῆς Μνημοσύνης διὰ τὴν πρόθυμον ἀποστολὴν ἐνὸς ἀριθμοῦ ἐκ 40 περίπου διακριθέντων προσωπικοτήτων τοῦ Ξεριζωμένου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς ἥτοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Πόντου, Ἀνατολικῆς Θράκης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων θέλουν ἀναγραφῇ εἰς πινακίδας αἵτινες θέλousι τοποθετηθῇ εἰς κεντρικάς ὁδοὺς τῆς πόλεως Νέα Ἰωνία Βόλου (Μαγνησίας), εὐχόμενοι ὅπως, ἡ Ὀργάνωσις Ἑθνικὴ Μνημοσύνη συνεχίσῃ τὴν ἀξίειπαινον προσπάθειαν καὶ δρᾷσιν τῆς.

Ὁ κατάλογος εἶχεν ζητηθῇ παρὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ταύτης Ἱατροῦ Χρυσοστόμου Θεοδωρίδου καὶ συνεργάτου μας, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ τὸν συντάξεν μετὰ προσοχῆς τὸν ἀπέστειλεν ταχυδρομικῶς εἰς τὸν ἀπὸ τῆσαντα Μικροβιολόγον κ. Κ. Στριμμένον, ὅστις τὸν ἐπέδωκεν εἰς τὸν κ. Δήμαρχον Νέας Ἰωνίας Βόλου.

Προσεχῶς θὰ δημοσιεύσωμεν τὸν κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν διακεκριμένων προσωπικοτήτων τοῦ Ξεριζωμένου Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς.

Χ.Α.Θ.

Ἀφήγησις τοῦ κ. Β. ΣΙΤΑΡΕΝΙΟΥ (Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 3)

περιποιηθεῖ τὸ τραῦμα καὶ νὰ μὲ παρηγορήσῃ μὲ τὰ καλὰ του λόγια: «ἔχει χάρις σὲ σένα, λοστρόμο καὶ στὸν πλοίαρχο ποῦ μὲ φιλοξενήτε ἐδῶ ἀλλίως θὰ τοῦ μίλαγα ὅπως τοῦ ἀξίζει ποῦ μηχανικοῦ. Ἀλλὰ δὲν πειράζει θὰ τὸ βρεῖ ἀπ' ἄλλου, ὅλα ἐδῶ πληρώνονται».

Κατὰ τὶς 10 τὸ πρωὶ φτάσαμε στὸ Βατοῦμ. Ἀράξαμε στὸ λιμάνι. Ἐγὼ ἀκουμπισμένος στὸ κάγκελο τοῦ карабиού, περιεργαζόμενον τὸ μέρος καὶ ἔλεγα: Βασιλάκη νὰ ποῦ ἦρθες στὸ Βατοῦμ ἀγνωστος μεταξὺ ἀγνώστων». Ἀξάφνα, πρόσεξα τρεῖς ἀνθρώπους ποῦ ἦρθαν μὲ μιά βάρκα στὸ καράβι. Ἦταν ὁ τελώνης καὶ μὲ δύο βοηθοὺς του, ποῦ ἔρχονταν νὰ κάνουν ἐξέταση μήπως ὑπῆρχαν πράγματα ποῦ δὲν ἐπιτρεπόταν νὰ βγοῦν ἐξῶ. Ἐρεῦνησαν τὸ καράβι ἀπὸ τὴ πλώρη ὡς τὴ πρύμνη καὶ ὅτι καινούργιο βρήκανε τὸ βάλανε σὲ μιά καμπίνα τὴν ὁποία καὶ κλειδώσανε· ἀνάμεσα στὰ πράγματα ποῦ βρήκανε ἦσαν καὶ οἱ δικές μου σακούλες. «Αὐτὰ ἀπαγορεύεται νὰ βγοῦν ἐξῶ, εἶπε ὁ τελώνης ποῦ, ὅπως ἔμαθα ἀργότερα, ἦταν πόντιος ἀπ' τὴν Τραπεζοῦντα καὶ τὸν ἔλεγαν Δημήτρη. Ἐτοὶ τὰ σῶκα καὶ οἱ σταφιδες μου ἀφοῦ ξεκίνησαν γιὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια φαγώθηκαν τελικὰ στὰ ἀνοιχτά τοῦ Βατοῦμ, μιά καὶ τὶς μοίρασα στὸν τελώνη, τὸν βοηθὸ του, στὸ καπετάνιο καὶ τὸ φίλο μου τὸ λοστρόμο - ἔ, σ' αὐτοῦνοῦ τὸ μερδικὸ ἔπεσε καὶ κάτι παραπάνω.

(Συνέχεια στὸ ἐπόμενο)

Ζήτησε νὰ τοῦ δώσω, κάπως λογοτεχνικὰ γραμμένο, τὸ σχετικὸ Χρονικὸ. Ἀνταποκρίθηκα, φυσικὰ καὶ ἡ συνεργασία μου δημοσιεύτηκε, ἐπώνυμα, ὅχι στὰ «Παναθηναῖα», ποῦ εἶχε διακοπῇ ἡ ἐκδόσή τους ἀπὸ τὸ 1913, ἀλλὰ στὸ νέο περιοδικὸ «Θέατρο καὶ Τέχνη», ποῦ ἐκδίδανε τότε ὁ Μιχαὴλς Ροδάς καὶ ὁ Μιχαηλίδης.

Ὅταν τὸ διάβασε ὁ Γαβριηλίδης θύμωσε πολὺ. Οἱ συνάδελφοί μου εἶπαν τὸ βράδι, μόλις ἀνέβηκα, πὼς ὁ κύριος Διευθυντὴς μὲ ζητεῖ ἐπείγοντως. Πήγα ἀμέσως στὸ Γραφεῖο του, ὅπου τὸν βρῆκα καθισμένο σὲ μιά πολυθρόνα, ξυπόλυτο καὶ τὰ πόδια του μέσα σὲ μιά λεκάνη νερό. Αὐτὸ, μέλας σὲ ἄλλες ἰδιορρυθμίες του, τὸ συνήθιζε, ἀκόμα καὶ μπροστὰ σὲ ἐπισκέπτες, γιατί τὸν ξεκούραζε καὶ τὸν εὐχαριστοῦσε.

Μὲ καλοκοίταξε, ὅπως τὴν πρώτη φορὰ ποῦ μ' ἔβλεπε, δύο χρόνια πρὶν, καί, πολὺ σοβαρά, σὲ πληθυντικὸ ἀριθμὸ πάλι, μοῦ εἶπε, κοφτὰ, τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια ποῦ θυμᾶμαι ἀπὸ τὸ μεγάλο Δάσκαλο:

- «Ἐγώ, κύριε, σὰς πληρώνω γιὰ νὰ γράφετε στὴ δικὴ μου ἐφημερίδα: ὄχι γιὰ νὰ δίνετε σὲ ἄλλους συνεργασίες σας, μὲ δικὰ μου ἔξοδα. Τὸ χρονικὸ δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ δώσετε στὸ μπάρμπα σας, δίκως νὰ μ' ἐρωτήσετε. Πηγαίνετε τώρα νὰ συνεργασθῆτε μαζί του. Ἐγὼ δὲν σὰς χρειάζομαι πιά. Χαίρετε!».

Φυσικὰ, ἀμέσως θυμήθηκα τὶς πολιτικὲς ἐκείνες συνεντεύξεις μου, τοὺς δύο βουλευτὲς καὶ τὶς συστάσεις τους...

Ἐχαρέτῃσα, τὰ μάζεψα κι' ἔφυγα. Τὸ τί ἐγίνε, τώρα, στὴ συνέχεια, αὐτὸ εἶναι ἄλλη ἱστορία...

Τέτοιο στάθηκε τὸ τέλος τῆς δημοσιογραφικῆς μαθητείας μου στὴν «Ἀκρόπολη» τοῦ ἀξέχαστου Βλάση Γαβριηλίδη καί, μαζί, τὸ τέλος τῆς λιγόνχρονης ἐπαγγελματικῆς δημοσιογραφικῆς ἀπασχόλησής μου. Ὅχι ὅμως καὶ τῶν καλῶν μου σχέσεων μὲ τὸν Τύπο καὶ μὲ τὸ τυπογραφεῖο, ποῦ, μὲ λογῆς κατοπινὲς ιδιότητές μου, συνεχίστηκαν καὶ κάποτε-κάποτε, συνεχίζονται...

ΤΕΛΟΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΘ

ΙΩΝΕΣ ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ
ΠΥΘΕΑΣ - ΕΥΘΥΜΕΝΗΣ

Τοῦ Β. ΚΑΛΙΟΝΤΖΗ

ΠΥΘΕΑΣ

Ὁ μεγάλος θαλασσοπόρος, γεωγράφος καὶ ἀστρονόμος Πυθέας ἦταν ἰωνικῆς καταγωγῆς. Γεννήθηκε στὴν Μασσαλία περὶ τὰ μέσα τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνα. Τὰ μέσα γιὰ τὶς ἐξερευνησεις του φαίνεται νὰ τοῦ ἔδωσε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος. Ὅπως μαρτυρεῖ ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς γεωγραφίας Στράβων (ἀπὸ τὴν Ἀμάσεια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας), ὁ Πυθέας ἀφοῦ πέρασε τὸ Γιβραλτάρ κατευθύνθηκε πρὸς βορρᾶν καὶ ἐξερεύνησε τὶς δυτικὰς ἀκτές τῆς Εὐρώπης. Ὡστόσο ἐφθασε σὲ πολὺ μεγάλα γεωγραφικὰ πλάτη ὅπως τὴ Σκωτία, τὴν Ἰσλανδία καὶ τὴ Νορβηγία. Τὶς παρατηρήσεις του κατέγραψε σὲ σύγγραμμα μὲ τὸν τίτλο «Τὰ περὶ τοῦ Ὠκεανοῦ». Ἰδιαίτερη ἐντύπωση ἔκαμε ἡ ἀφήγησή του ὅτι ὅσο πηγαίνουμε βορειότερα ἡ μέρα γίνεται, κατὰ τὸ θέρος, πολὺ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν νύκτα, ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα συμβαίνει τὸ ἀντίθετο. Αὐτὴ ἡ ἀφήγησις δὲν ἔγινε πιστευτὴ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους του οἱ ὁποῖοι τὴν θεώρησαν ἀπλή φαντασίωση καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦ Πυθέα κατὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος χάθηκε.

Σήμερα, τὸ ἀγαλμα τοῦ Πυθέα κοσμεῖ τὴν κυρία ὄψη τοῦ Χρηματιστηρίου στὴ Μασσαλία.

ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 2)

Μιά πλειάδα ἐκλεκτῶν ὑπηρετῶν τῆς ὑποκριτικῆς Τέχνης, ὅπως ἡ Ἀντιγόνη Βαλάκου, ἡ Λουίζα Ποδηματᾶ, ἡ Χρυσούλα Διαβάτη, ὁ Κώστας Μπάλλας, ὁ Χρ. Ζήκας κ.π.ἀ., μὲ τὴν Ραδιοσκηνοθετικὴ εὐθύνη τοῦ Γ. Μεσσάλα, παρουσιάζουν κάθε μέρα ἀπὸ 10.40-11.00 π.μ., ἀπὸ 12-9-1981 τὸ παραπάνω ἔργο τῆς κ. Ἰφιγένειας Χρυσοσχόου.

Ἐχοντας διαβάσει τὸ βιβλίο, ξαναζεῖς σὲ ἄλλη, πιὸ ζωντανὴ μορφῇ, τὰ δεινοπαθήματα τῆς προσφυγιάς νὰ ριζώσουν στὴν νέα τους Πατρίδα, ἀντιμετωπίζοντας μύριες ὅσες δυσκολίες καὶ ἀντιξοότητες, μέχρι νάρθει ἡ δικαίωσις.

Κείμενο στιβαρὸ, μὲ πλοκὴ γερὴ καὶ δραματικὴ μαζί, ποῦ στὰ χέρια μιᾶς ἐμπειρῆς ἀνθρώπου τοῦ Θεάτρου, τῆς κ. Κυβέλης Μυράτ καὶ ἐνὸς ἐμπειροῦ Σκηνοθέτη, τοῦ κ. Γεωργ. Μεσσάλα, δονεῖ καὶ συγκινεῖ τὶς καρδιές ὅσων τὸ παρακολουθοῦν, εἴτε εἶναι Μικρασιάτες, εἴτε ὄχι. Διότι μᾶς δίνει τὸ χρονικὸ μᾶς τυραννισμένης ἀπὸ τὴν μοῖρα του γενιάς, τῆς Ξεριζωμένης Γενιάς τῆς Προσφυγιάς τῶν Πατρίδων τῆς Ἀνατολῆς, ποῦ μιά κατὰ ὥρα τῆς ἱστορίας τὴν π.ε.τ.α.ξ.ε. βάναυσα σὲ ἄλλα χῶματα, ποῦ ἦσαν δύσκολο νὰ ριζώσει καὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ. Κι' ὅμως, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ἡ Γενιά αὐτὴ, ἡ τὴν παραγκωνισμένη καὶ τόσο ἀδικημένη, βρῆκε τὸν ἑαυτὸ της καὶ μεγαλοῦργησε στὴν νέα της Γῆ, στὴν νέα Πατρίδα, τὴν μάννα Ἑλλάδα.

Λοιπόν, ἔστω κι' ἂν δὲν τιμᾶται ὅσο πρέπει ἡ τραγικὴ ἐπέτειος τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς κάθε χρόνο, καὶ μόνο τὸ ὅτι ἀρχίσε δειλὰ-δειλὰ ἡ Τηλεόρασις καὶ τὸ Ραδιόφωνο νὰ μεταδίδουν κείμενα ποῦ ἀφοροῦν τὶς Ἀλησμόνητες Πατρίδες τῆς Ἀνατολῆς, κι' αὐτὸ κάτι εἶναι. Δείχνει πὼς ἡ Ἑθνικὴ Μνήμη δὲν ἔπαυσε νὰ λειτουργεῖ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ

ΕΥΘΥΜΕΝΗΣ

Ὁ Εὐθυμένης ἦκμασε περὶ τὰ τέλη τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνα, μετὰ τὴν ἵδρυση τῆς Μασσαλίας ἀπὸ τοὺς Φωκαεῖς. Ὑπῆρξε μεγάλος ἐξερευνητὴς, θαλασσοπόρος καὶ γεωγράφος. Παρὰ τὰ ἀτελῆ μέσα ποῦ εἶχε, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, στὴ διάθεσή του, πέρασε τὸ Γιβραλτάρ καὶ κατευθύνθηκε πρὸς νότον ἐξερευνώντας τὶς ἀκτές τῆς Ἀφρικῆς στὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό. Ἰδιαίτερη ἐντύπωση τοῦ ἔκαμε τὸ πλῆθος τῶν κροκοδείλων καὶ ἱπποπόταμων ποῦ συνάντησε στοὺς ποταμούς. Τὶς παρατηρήσεις του ἀπὸ τὶς ἐξερευνήσεις του αὐτές, συγκέντρωσε σὲ σύγγραμμα μὲ τίτλο «Περίπλους».

Σήμερα, τὸ ἀγαλμα τοῦ Εὐθυμένη κοσμεῖ τὴν κυρία ὄψη τοῦ Χρηματιστηρίου στὴ Μασσαλία.

ΜΝΗΜΗ ΠΕΡΓΑΜΗΝΩΝ

Τὴν Κυριακὴ 4 Ὀκτωβρίου στὸ Ἄλσος τῆς Νέας Σμύρνης στὸ ΜΝΗΜΕΙΟ τῶν σφαιγιασθέντων ὑπὸ τῶν Τούρκων Περγαμηνῶν τελέσθει ἐπιμνημόσυνη δέηση ὑπὲρ τῶν σφαιγιασθέντων συμπατριωτῶν μας.

Ἀκολούθησε συγκέντρωση τῶν παρισταμένων στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Μεγάρου τῆς «Ἐστίας Νέας Σμύρνης». Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Δημ. Σπ. Φιλιόγλου μίλησε γιὰ τὴ συμπλήρωση 20 χρόνων ἀπὸ τὴν ἵδρυση τοῦ Συλλόγου καθὼς καὶ πνευματικὸ μνημόσυνο τοῦ προκατόχου του, πρώτου προέδρου τοῦ Συλλόγου, ἀειμνήστου Ἀττάλου Καραμήτρου. Οἱ παριστάμενοι παρακολούθησαν προβολὴ διαφανειῶν ἀπὸ τὸν γλύπτη κ. Βάσο Δ. Καπάντη.

Τὴν Ἐνωση Σμυρναίων ἐκπροσώπησε, ἐκ μέρους τοῦ Δ. Συμβουλίου ὁ κ. Γ. Ἰσηγιάνης.

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΘΥΜΑΤΩΝ
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ

Τὰ συνεργαζόμενα Μικρασιατικὰ Σωματεῖα, Ἀδελφότης Βιθυνῶν, Χριστιανικὴ Ἐνωση Δαρδανελλιωτῶν, Ἐνωση Ἐφεσίων, Ἐνωση τῶν ἐκ Μαγνησίας, Σύλλογος Νησίου Πησιῶς, Ἐνωση Ποντίων Νικαίας + Κορυδαλλοῦ, Ἐνωση Περηνγκιωτῶν, Ἐνωση Σμυρναίων Νικαίας καὶ Πειραιῶς καὶ ἡ Ἀρμενικὴ Κοινότητα Νικαίας τέλεσαν στίς 4 Ὀκτωβρίου πάνδημο Ἀρχιερατικὸ Μνημόσυνο γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῶν ψυχῶν τῶν σφαιγιασθέντων καὶ ἀπολεσθέντων κατὰ τὴν Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ, ἀδελφῶν, ἀρχιερέων, ἱερέων, ἀξιωματικῶν, ὀπλιτῶν, προσκόπων καὶ πολιτῶν, στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀγίου Νικολάου Νικαίας, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικαίας κ.κ. Γεωργίου.

Ἐπιμνημόσυνο λόγο ἐκφώνησε ὁ καθηγητὴς τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Ν. Σμύρνης καὶ Ἐπίτιμος ἐπιθεωρητὴς Μέσης Ἐκπαίδευσης, κ. Μαρῖνος Ξηρέας.

Στὴ συνέχεια τὰ Σωματεῖα μὲ τὶς σημαίες καὶ τὰ λάβαρα τους κατευθύνθηκαν στὸ Ἡρώ τοῦ Νικαίας, στὴν πλατεία Ὁσίας Ἐέννης καὶ κατέθεσαν στεφάνια. Ἀκολούθησε δεξίωση στὴν Ποντιακὴ Στέγη.

Τὴν Ἐνωση Σμυρναίων ἐκπροσώπησε ὁ Πρόεδρος μας, κ. Κίμων Παυλίδης καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος μας, κ. Μιχαὴλ Καλλιγέρης.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Στήν "Ενωση Συμρναίων

Κύριε Πρόεδρε

10/9/81

Πάντα στο τραπέζακι του παππού βρίσκαμ τή «Μικρασιατική 'Ηχώ» τή διαβάζω μ' ένδιαφέρον.

Πρό καιρού διάβασα τήν έπιστολή ενός βρέφους του 1922. Μιλούσε γιά τήν 'Ελένη, ήρωΐδα μιάς έποχής, όπως τήν όνόμαζε αυτός.

Αυτή ή 'Ελένη τυχαίνει νά είναι ή πρώτη μου γιαγιά, από τόν πατέρα μου. Ζήτησα λοιπόν από τόν παππού μου έξηγήσεις, κι έκείνος μου παρουσίασε έναν πλούσιο φάκελο μέ σημειώσεις τής Γιαγιάς 'Ελένης, διάφορα έγγραφα, αποκόμματα έφημερίδων τής έποχής του 1923-39, άκόμα και καταλόγους μέ όνόματα φιλανθρωπών και όρφανών παιδιών. Μέ έντυπωσίασε ό τρόπος μέ τόν όποιο ένεργοισε, άκόμη και ή δραστηριότητάς της· ύπερηφανεύομαι γιατί είμαι έγγονή της. Και μέ αυτό τό γράμμα λέγω ότι θά άκολουθήσω τό δρόμο της, γιατί τά έργα τής άγάπης συνδέονται μέ τά μεγάλα έργα τής Μητέρας 'Ελλάδας.

Δέν γράφω περισσότερα· σάς στέλνω φωτοτυπίες από σημειώσεις τής έποχής, έγγραφα και αποκόμματα έφημερίδων από τό φάκελο τής γιαγιάς.

Στή μνήμη της, έσπασα τόν παιδικό κουμπάρι και σάς στέλνω 520 δραχμές γιά τούς σκοπούς τής 'Ενώσεως.

Καλίνα (Καλλιόπη) Σταμπούλου

Μαθήτρια Β' Γυμνασίου

Αθήναι τή 25 Ν/βρίου 1939

Πρός

τήν Καν 'Ελένην Σταμπούλου

'Ενταύθα

Παρακαλούμεν όπως αύριον Κυριακήν 26ην λήγοντος και ώραν 10ην π.μ. προσέλθητε εις τήν τακτικήν συνεδρίαν τής 'Εφορείας μαθητικού συσσιτίου τών σχολείων Καισαριανής, τής μέλος εξέλεγητε.

Ο Διευθυντής

(Υπογραφή)

Εν Αθήναις τή 6η Φεβρουαρίου 1938

Πρός

τήν Καν 'Ελένην Σταμπούλου

'Ενταύθα

Ανακοινούμεν ύμίν ότι, κατόπιν άποφάσεως δυνάμει τής ύπ' άριθ. 102366 'Εγκυκλίου Διαταγής του Σ' Υπουργείου Θρησκευμάτων και 'Εθνικής Παιδείας περί οργανώσεως και λειτουργίας Μαθητικών συσσιτίων συσταθείσης έπιτροπής εξέλεγητε πρόσθετον μέλος τής έφορείας μαθητικών συσσιτίων του 13ου Δημोट. σχολείου Καισαριανής.

Ο πρόεδρος τής έπιτροπής

(Υπογραφή)

ΑΘΗΝΑΙ ΤΗ: 11η Μαρτίου 1930

Φίλε κ. Σταμπούλε,

Μετά του κ. Ι. Δαρίση συνεννοήθην διά νά αναλάβωμεν τας ύποθέσεις τών Τυφλωθέντων Προσφυγοπαίδων έργολαβικός και μεθαύριον Πέμπτην και ώραν 12μ. θά είμεθα εις τό Κέντρον τής όδοϋ Κοραή προς συνεννόησιν μαζί Σας και Σας παρακαλούμεν νά έλθετε εκεί ένκαίρως.

Μετά πάσης τιμής

(Υπογραφή)

ΜΙΑ ΜΗΝΥΣΙΣ

Οί γονείς τών παιδιών τά όποια πρό μηνών ένυφλώθησαν εις τήν Καισαριανήν έξ άπροσεξίας του ίατροϋ του ύπουργείου τής 'Υγιεινής κ. Ν. Λαμπρούλη υπέβαλον αίτησιν εις τόν πρόεδρον του Πρωτοδικείου και ζητούν άποζημιώσιν από τό Δημόσιον.

ΕΛ. ΑΝΘΡΩΠΟΣ, 21/1/31

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ

Τό διοικητικόν συμβούλιον του 'Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών και ή παρ' αυτού συσταθείσα έξ όφθαλμιών έπιτροπή άπεφάνθη διά γνωμοδοτήσεως της ότι ό διευθυντής του άντιπραχματικού συνεργείου Καισαριανής δέν φέρει ουδέμίαν εύθύνην διά τά σημειωθέντα εις τόν συνοικισμόν κρούσματα όμαδικών τυφλώσεων έξ όφθαλμιάσεως.

Είχαμε έρθει από καιρού σέ έπαφή μέ τήν κυρία Α. Τουρτούρη, τήν τελευταία διευθύντρια του 'Ορφανοτροφείου Σμύρνης, τής όποίας έπιστολή δημοσιεύσαμε και στο παρελθόν. Τήν είχαμε παρακαλέσει νά μās περιγράψει τόν τόπο τής διασώσεως τών τελευταίων παιδιών του 'Ορφανοτροφείου Σμύρνης.

Η κ. Αικατερίνη Τουρτούρη μās έστειλε τήν άκόλουθη έπιστολή και από τό έπόμενο φύλλο θ' άρχίσουμε νά δημοσιεύουμε τίς άναμνήσεις της, φωτογραφίες καθώς και τά πολύτιμα ντοκουμέντα που μās έστειλε.

Τήν εύχαριστούμε θερμά.

Κύριε Μ. Καλλιγέρη

Σας ζητώ συγγνώμη γιά τήν καθυστέρηση, μά ό περασμένος χειμώνας μέ τά χιόνια και τίς κακοκαιρίες και μικροδιαθεσίες τής ηλικίας μου, άκόμα και ό τελευταίος Αύγουστος μέ τίς φωτιές στο Καστρί και τήν 'Ερυθραία μου άφαιρούσαν κάθε δυνατό εύκαιρία που θά μπορούσα νά συγκεντρωθώ και νά έτοιμάσω κάτι.

Τελικά κατάφερα μέ τήν έπέτειο τής καταστροφής ν' ανακαλύψω μερικές παμπάλαιες φωτογραφίες, ότι έχει άπομεινει από τήν έποχή εκείνη, τ' άπομεινάρια τής τραγωδίας του 1922. Ξέρω πώς όσα έγραφα είναι σχεδόν άσήμαντες λεπτομέρειες μέσα στην έξηκονταετή περίπου ιστορία τής προσφυγιάς, αλλά νομίζω ότι άξιζει τόν κόπο νά αναφέρεται, όσο γίνεται συχνά, κάθε τι σχετικό μέ τήν ώμορφη γεννετειρά μου τήν άξέχαστη και άδικοχαμένη Σμύρνη μας.

Εύχομαι κάθε προαγωγή στην έθνοπρεπή και άξίεπαινη δραστηριότητα τής «'Ενώσεως Συμρναίων»

Μέ μεγάλη τιμή

Ν. 'Ερυθραία 18/9/1981

Αικατερίνη Τουρτούρη

Ο ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΣ ΘΥΛΟΣ

ΜΙΑ ΦΡΑΣΗ ΤΟΥ

ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

ΝΙΚΟΥ Ε. ΜΗΛΙΩΡΗ

Μιά φράση που, γιά εύνόητους λόγους, πολύ μέ συγκίνησε. Τοϋτο και γιά τήν είπε ό Γιάννης Τσαρούχης σέ μιά συνέντευξη του, που δημοσιεύτηκε στην έφημερίδα «Τά Νέα» στις 28 Σεπτεμβρίου. Και πραγματικά έξαιρετικά αξιοπρόσεχτα γενικά όσα είπε αυτός στή συνέντευξη του· αντίληψεις γιά τή σύγχρονη έθνική μας ζωή· και γιά τό νόημα τους και γιά τό είπε - στοχασμούς και άπόψεις του - μιά κορυφαία πραγματικά πνευματική προσωπικότητα του τόπου μας ό δημιουργικός καλλιτέχνης τών ήμερών μας, ζωγράφος σκηνογράφος Γιάννης Τσαρούχης.

Τό έργο του, στους τομείς αυτούς, κατά γενική πραγματικά άναγνώριση, θεωρείται από τά σημαντικώτερα και από τούς ειδικούς στα θέματα αυτά τής χώρας μας, αλλά και εύρύτερα από τούς άρμοδίους τής έποχής μας και έξω από τή χώρα μας. Είναι όμως και κάτι άλλο που πλατύτερα και βαθύτερα τόν χαρακτηρίζει· ή στοχαστικότητα του, που είδαμε νά προκύπτει πραγματικά και από αυτή τήν τελευταία του συνέντευξη που άνέφερα. Και σ' αυτή, γιά μένα πάντως, αλλά βεβαιότατα δέν άποκλείω και άλλους, μιά φράση, που όπως σημείωσα, μέ συγκίνησε ιδιαίτερα. Εύνόητο φυσικά αυτό τό ιδιαίτερα γιά όσους μέ ξέρουν, από άπόψεως μάλιστα τόπου καταγωγής.

Είπε λοιπόν ό Γιάννης Τσαρούχης και τοϋτο στή συνέντευξη του: «...Η μόρφωση του πανεπιστημίου και τών άλλων σχολών σέ κάνει έπαγγελματία ή πονηρό, όχι όμως σοφό. Τά μεγάλα γεγονότα τής 'Ιστορίας μου γίνηκαν κατανοητά από τά μικρά άσήμαντα παραδείγματα τής ζωής. Η φυσιογνωμία ενός πρόσφυγα τής Μικράς Ασίας, ή παράγκα του, μιά μακριά κουβέντα μαζί του, μου έμαθαν περισσότερα από τήν ιστορία τής Μικρασιατικής Καταστροφής...».

Η Μικρασιατική Καταστροφή είναι ένα τεράστιο γεγονός τής όλης 'Ελληνικής 'Ιστορίας. Μέ έπιδράσεις άνάλογες προς τήν έκταση αυτή στην όλην από τότε ως τά σήμερα έθνικήν εξέλιξη, στή σημερινή μας ύπόσταση. Δέν έχει όμως μελετηθεί άκόμη μέ τήν έπιβαλλόμενην άπουτότητα αυτή ή έπίδραση του γεγονότος εκείνου.

Ο σημερινός Έλληνας στην ψυχολογία του, στή δραστηριότητα του, στην άποτελεσματικότητα, τήν οποιαδήποτε, αυτής του τής δραστηριότητας, είναι, ό,τι προέκυπεν ως συνέπεια του γεγονότος τής Μικρασιατικής Καταστροφής· ό,τι προέκυπεν δέ συνολική έκταση. Επibάλλεται συνεπώς ή μελέτη από κάθε πλευρά τής έπιδράσεως στή σημερινή μας έθνική, πνευματική, ήθική, ψυχολογική μας όντότητα και συνολικά και άτομικά, τής έπιδράσεως του γεγονότος τής Μικρασιατικής Καταστρο-

ΠΕΝΘΗ

ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

Τήν 27ην 'Οκτωβρίου 1981, συνεπληρώθησαν τρία χρόνια από του θανάτου του Μιχαήλ 'Αναστασιάδη, όμοτίμου Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών και Προέδρου τής 'Ενώσεως Συμρναίων.

Είναι γνωστή ή πολυσχιδής δράσις του Μιχαήλ 'Αναστασιάδη, ή τόσο έκτεταμένη και έξειδικευμένη εις τόν τομέα τής 'Ηλεκτρονικής, ή όποια καταλαμβάνει μία περίοδο τεσσαράκοντα έτών. Διετέλεσε ό πρώτος καθηγητής τής έδρας αυτής εις τό Πανεπιστήμιον Αθηνών. Πρωωθεί τήν διδασκαλίαν της μέ τήν όργάνωση μεταπτυχιακών σπουδών και ίδρύει τήν Ραδιοτεχνικήν Σχολήν Αθηνών τό 1947, ή όποια έξελίχθη εις τήν 'Ανωτέραν Σχολήν 'Ηλεκτρονικών. Η Σχολή αυτή, μετά τόν θάνατον του Μιχαήλ 'Αναστασιάδη, έδωρήθη εις τό Κράτος από τήν σύζυγόν του Κυρίαν Αικατερίνην 'Αναστασιάδου.

Εκτός τής καταπληκτικής έπιστημονικής δράσεως του Μιχαήλ 'Αναστασιάδη, είναι άξια λόγου ή άλλη πτυχή τής ζωής του, ή σχετική μέ τήν άγάπην του προς τήν γενέτειράν του τήν Σμύρνην. Μέσα εις τήν προσπάθειάν του διά τήν διατήρηση τής μνήμης τής Μικράς Ασίας, περιλαμβάνεται ή μεγαλοφυής έμπνευσης του, τήν όποια έπρόλαβεν εις τό Συμπόσιον του Αιγαίου του 1977, νά ίδρυθ ή Πανεπιστήμιον του Αιγαίου. Αλλά και ως Πρόεδρος τής 'Ενώσεως Συμρναίων ό Μιχαήλ 'Αναστασιάδης άνέπτυξεν αξιόλογον δράσιν. Επίσης διετέλεσε Πρόεδρος του Συλλόγου τών φοιτησάντων εις τήν Εύαγγελικήν Σχολήν Σμύρνης.

Η 'Ενωσις Συμρναίων, διατηρούσα ζωήν τήν άνάμνησιν του έκλιπόντος έκλεκτου τέκνου τής Σμύρνης και Προέδρου της Μιχαήλ 'Αναστασιάδη, εύχεται ή μνήμη του νά είναι αιώνια.

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον τής 'Ενώσεως Συμρναίων

ΒΑΣΩ ΤΙΚΜΟΓΛΟΥ

Στή μνήμη τής άδελφής της Βάσως Τικμόγλου, ή κα Μαργαρίτα Κορκαλή μās έστειλε 15.000 δρχ. γιά τούς σκοπούς τής 'Ενώσεως. Ας είναι έλαφριά ή γή που τήν σκεπάζει.

φής. Και νά προσέξουμε, σά χρέος μάλιστα, τά οποιαδήποτε σχετικά συμπεράσματα που θά καταλήξουμε άφου μελετήσουμε μέ τήν άνάλογη σοβαρότητα και σ' όλες τίς σχετικές λεπτομέρειες, ποιά ήταν ή ζωή, ή δραστηριότητα του Μικρασιάτη Έλληνα και τά άνάλογα άποτελέσματα αυτής οποιασδήποτε μορφής, στους τόπους τής Μικρασιατικής Ανατολής, καθ' όλη τήν υπερτρισχιδιτή περίοδο τής ζωής και τής δράσεως, του Μικρασιάτη Έλληνα. Εκεί.

Έχει συνεπώς ένα σχετικό, αλλά και εύρύτατης και βαθύτατης σημασίας νόημα ό συγκινητικός λόγος του Γιάννη Τσαρούχη. Ας τά λογαριάσουμε συνεπώς άνάλογα τοϋτα και άς αξιολογήσουμε στον έπιβαλλόμενο βαθμό τά σχετικά πορίσματα από τήν έπίδραση τής αξιολογήσεως αυτής και γενικώτερα και πρό πάντων στους ειδικότερους, και σοβαρότερους και ύπευθυνότερους παράγοντες τής ήθικής και πνευματικής μας ήγεσίας.

ΝΙΚΟΣ Ε. ΜΗΛΙΩΡΗΣ

Ε. 'Αρχοντάκης

Β. 'Αρχιγένη-Γκαρδιασμένου

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΧΟΝΤΑΚΗΣ

"Ενας έπίλεκτος Μικρασιάτης Βουρλιώτης και φίλος τής 'Ενώσεως μας ό Εύάγγελος 'Αρχοντάκης έξέλιπεν από τήν ζωή κατά τήν 20/9/81. Υπήρξεν ένας δραστήριος και διακεκριμένος έπιχειρηματίας χονδρέμπορος αλλά και βιομήχανος. Διακρινόταν διά τήν εύγένεια τής συμπεριφοράς του και τό ήθος γενικότερα και ιδιαίτερα μάλιστα διά τίς έντονες νοσταλγικές Μικρασιατικές συναισθηματικές εκδηλώσεις. Εύχόμεθα νά διατηρηθ ή άνάλογα ή μνήμη και στα παιδιά του έκφράζομαι τά είλικρινή μας συλληπητήρια.

Τό Δ. Συμβούλιο τών Μύλων Βοιωτίας Ε. ΑΡΧΟΝΤΑΚΗΣ - Γ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ Α.Ε. σέ ψήφισμά του, άπεφάσισε νά σταλούν στην "Ενωση Συμρναίων 20.000 δραχμές στή μνήμη του Εύάγγελου 'Αρχοντάκη.

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΑΧ. ΓΚΑΡΔΙΑΣΜΕΝΟΥ

ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ-ΠΕΤΡΙΔΟΥ ΑΡΧΙΓΕΝΗ

Η Βασιλεία χήρα Αχιλλέα Γκαρδιασμένου ήτο κόρη του 'Ιωάννου - Πετρίδου Αρχιγένη, Καθηγητού τής Εύαγγελικής Σχολής Σμύρνης και συγγραφέα πολλών σειρών διδακτικών βιβλίων. Επίσης άδελφή του Παύλου Αρχιγένη, έπίτιμου προξένου τής 'Ελλάδος στην Τουλάνα τής Γαλλίας, καθώς και άδελφή του Δημητρίου Αρχιγένη, ίατροϋ και συμρναϊόλογου συγγραφέα μέλους τής 'Ενώσεως μας. Γεννήθηκε στή Σμύρνη, τό 1894 και ήταν πτυχιούχος του «ΟΜΗΡΕΙΟΥ 'Ανωτάτου Παρθεναγωγείου τής έν Σμύρνη Φιλεκαπιδευτικής 'Εταιρίας» (ισοβάθμιον του έν Αθήναις Αρσακείου).

Διακρίθηκε γιά τά άνώτερα εύγενή αισθήματα και τά καλλιτεχνικά προσόντα στή ζωγραφική και στο πιάνο, καθώς και γιά τήν άριστη διδασκαλική ικανότητα. Γιά τήν τελευταία αυτήν, παρεκλήθη από τήν 'Ιεράν Μητρόπολη Έφέσου στο 1914, όπως προσφερθεί και διδάξει στο Δημοτικό Σχολείο του Κορδελίου, προαστίου τής Σμύρνης, λόγω έλλειψεως διδασκάλων. Η έλλειψις αυτή όφειλετο στο ότι, κατά τήν κρίσιμη εκείνην πολεμικήν περίοδο, άπηγορεύετο στην Τουρκία νά διδάξουν στα Σχολεία διδάσκαλοι Έλληνες ύπήκοοι, παρά μόνο διδάσκαλοι Ραγιάδες, δηλαδή Έλληνες μέ όθωμανική ύπηκοότητα. Αυτοί, όμως, είχαν έπιστρατευτεί στα καταναγκαστικά έργα.

Η Βασιλεία λοιπόν, που είχε τήν όθωμανικήν ύπηκοότητα, ανέλαβε, πρόθυμη, νά έξυπηρετήσει τήν κατάσταση· και νά διδάξει στο Σχολείο αυτό. Επίσης τής έγινε πρόταση νά αναλάβει τήν εύθύνην τής διευθύνσεως τής Δημοτικής Σχολής Ξενοπούλου στην Νέα Σμύρνη.

Όσο γιά τήν έκλεκτικήν ικανότητά της στην ζωγραφική, προσεκληθή στον έν Αθήναις Ταπητουργικόν Οργανισμό όπως κατευθύνει τήν ποικιλία τών σχεδιών και χρωμάτων τών ταπητών. Επίσης προσεκληθή και στο Παρίσι, όπως συνεργασθεί μέ τόν εκεί Έλληνικόν Ταπητουργικόν Οργανισμό γιά τά ζωγραφικά σχέδια άνατολικών ταπητών, σχέδια στην βάση τών όποιων κατασκευάζονται οι πολυτελείς και μέ πολύχρωμα και πολύπλοκα σχέδια τάπητες.

Στις 21 Νοεμβρίου συμπληρώνεται ένας χρόνος από τό θάνατό της. Η Βασιλεία Γκαρδιασμένου αναπαύεται στο Νεκροταφείο Νέας Σμύρνης.

Μετά χαράς πληροφορούμεθα ότι ό Σύμβουλος τής 'Ενώσεως μας κος Στέφανος Καραγιάννης έκτός του δίπλωματος τής Νομικής τό όποιο κατείχε άπέκτησε και δίπλωμα Χημείας. Θερμά τόν συγχαίρουμε

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΜΑΣ

ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ: 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Η καθιερωμένη προσφιλής μας συνεστίαση θα γίνει στην αίθουσα του Ξενοδοχείου «ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΜΕΛΛΟΦΟΝ» (Κίγκς Πάλας) οδός Πανεπιστημίου, στις 23 Νοεμβρίου, ημέρα ΔΕΥΤΕΡΑ και ώρα 20:30.

Τιμή Γεύματος: 650 δρχ. κατ' άτομο.

Παρακαλούνται, όλως ιδιαιτέρως, όσοι πρόκειται να συμμετάσχουν στη συνεστίαση να τό δηλώσουν στα Γραφεία της Ένώσεως μας, κάθε πρωί 10:30 ως 13 μ.μ., τό αργότερο μέχρι της 20 Νοεμβρίου.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΑ 10 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΣΕΦΕΡΗ 3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Η Ένωση Σμυρναίων, τιμώντας τή μνήμη του μεγάλου Συμπatriώτη μας ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΗ, οργανώνει όμιλία στην αίθουσα της Έλληνικής Αρχαιολογικής Έταιρείας, Πανεπιστημίου 22, τήν Πέμπτη 3 Δεκεμβρίου, στις 19 μ.μ.

Κύριος όμιλητής, ό διαπρεπής καθηγητής, Γιώργος Τενεκίδης μέ θέμα: «ΣΕΦΕΡΗΣ, ό οίκουμενικός ποιητής από τήν Ίωνία».

Παρακαλούμε, θερμά, όλα τά μέλη μας καί τούς φίλους μας να τιμήσουν τό μεγάλο Ποιητή, Νομπελίστα, Συμπatriώτη μας.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΠΙΖΑΝΙ

Είς τόν Τύπον έδημοσιεύθη ότι ό πατήρ τής προσφάτως άποθανούσης Σοφίας Μινέικο Παπανδρέου, Πολωνός Σ. Μινέικο, μηχανικός συνέβαλεν εις τήν πτώσιν του Μπιζανίου, ύποδείξας τά τρωτά σημεία του φρουρίου.

Υπάρχει όμως κι άλλη έκδοχή: ότι κατά τά κρίσιμους εκείνας ώρας, όπου ή καθυστέρησις τής πώσεως του φρουρίου θά είχε πολύ λυπηράς επιπτώσεις διά τήν όλην έκστρατείαν, εκείνος ό όποιος προσέφερε ουσιώδη ύπηρεσίαν ήταν ό έκ Σμύρνης ιατρός του τουρκικού στρατού Ι. Νικολάκης. Τόν Νικολάκη έπλησίασεν ό τότε Μητροπολίτης Ίωαννίνων καί κατόρθωσε να τόν πείση να δώση στοιχεία του σχεδίου του φρουρίου καί τών τρωτών σημείων τά όποια καί παρέδωσε.

Καί χάρις εις τά όποια έβοήθησε τήν ταχύτεραν πώσιν του φρουρίου. Μετά τας νίκας κάποιος άπρόσεκτος έδημοσίευσεν τό γεγονός τό όποιο μαθόντες οι Τουρκοί, συνέλαβαν τόν Νικολάκη καί όλην τήν εις Σμύρνην οικογένειά του καί τούς ύπέβαλαν τήν ποινήν να τούς γόδάρουν ζωντανούς.

Είθε κατά τας έπετειους τής νίκης να ύπάρχη καί μία ύπόμνησις εις μνήμην του καλού εκείνου Έλληνος μάρτυρος.

ΑΝΤΩΝΗΣ Α. ΚΟΡΒΕΣΗΣ

ΔΩΡΕΕΣ

- Στη μνήμη του συζύγου της Μιχαήλ Αναστασιάδη επί τή συμπληρώσει τριετίας από του θανάτου του,
Η Κα Αικατ. Μιχ. Αναστασιάδη δρχ. 30.000
- Στη μνήμη Εύαγ. Δ. Αρχοντάκη,
Η Α.Ε. «Μύλοι Βοιωτίας» δρχ. 20.000
- Στη μνήμη τής αδελφής της Βάσως Τικμόγλου,
Η Κα Μαργαρίτα Κορκολή δρχ. 15.000
- Στη μνήμη του συζύγου της Στέφου Αλευρά,
Η Κα Άννα Αλευρά δρχ. 5.000
- Στην μνήμη Αghσιλάου Τσιβάκου συζύγου τής αδελφής της,
Η Κα Αικατερίνη Τουρτούρη δρχ. 2.000
- Στη μνήμη του αδελφού της Μάριου Γ.Λάσκαρη,
Η Κα Αικατερίνη Δ.Φωτιάδη δρχ. 2.000
- Στη μνήμη τής αδελφής των Βασιλικής Θεοδωρίδη,
Η Κα Κική Ανδρέου δρχ. 1.000
Η Κα Ειρήνη Θεοδωρίδη δρχ. 1.000
- Στη μνήμη τής Θείας της Βασιλικής Θεοδωρίδη,
Η Κα Έλένη Σιγαλου-Ανδρέου δρχ. 1000
- Στη μνήμη τής Μαρίας Κ. Βόμβα, αδελφής του Αντ/δρου Στρατηγού Κ.Μ.Καλλιγέρη,
Ο Κοσ Ίωάννης Μιχαηλίδης δρχ. 1.000
- Υπέρ τών σκοπών τής Ένώσεως,
Ο Κοσ Δημ. Παντελίδης δρχ. 1.000

ΤΟΥΣ ΔΩΡΗΤΕΣ ΘΕΡΜΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

BIBLIA - ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ
ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

α) BIBLIA

- Δρ. Κ.Γ. Γούναρη - «ΙΑΤΡΙΚΑ ΠΑΡΕΡΓΑ» σ. 95 - Αθήναι 1979
- Θεοδ. Τσιγκουράκου - «Οίωνοι δυσοίωνοι» σ. 248 - Αθήναι 1981
- Άγγελος Νησιώτης - «Άγών Ανακαινίσεως» σ. 150, Αθήναι 1971
- Κιμ. Παυλίδου «Ο θεσμός των Μικτών Ορυκτών Δικαστηρίων» σ. 9, Αθήναι 1974
- Νίκου Μηλιώρη «Τό Μικρασιατικό Χρέος» σ. 221, Αθήναι 1981
- Χρήστου Μαρκογιάννη «Αρχή Δεινών» σ. 93, Αθήναι 1981

β) ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

- Άκρίτας - Έργατο-Υπαλληλική Φωνή - ΚΕΡΚΥΡΑ - Κήρυξ τής Νέας Σμύρνης - Νέα Έποχή - Η Νίκη - Οι Νικητές - Ορθόδοξος Τύπος - Προσφυγικός Κόσμος - Τριγλιανά Νέα - Συνασιστική Φωνή - Σιφναϊκή Φωνή - ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ - ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

γ) ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Ο Ποιμήν (Μυτιλήνη) - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΟΝΤΙΑΚΗ ΕΣΤΙΑ - Σύγχρονη Σκέψη - REVUE FRANÇAISE DE DROIT AERIEN - ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΘΟΡΑ - ΝΕΩΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Μηνιαία έκδοση τής
«ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»
Αποστέλλεται δωρεάν
στα μέλη της

Διεύθυνση
οδός Καρύτση άριθ. 3
Τηλέφ. 32.28.480
Αθήναι 124

Συντακτική Έπιτροπή
Μιχαήλ Καλλιγέρης
Ναταλία Γκούφα
Τάκης Βεζυργιάννης

Υπεύθυνος έκδόσεως
Β. Γκούφας
Δεινοκράτους 31
Τηλ. 72.71.92

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑΣ
Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ Ε.Π.Ε.
Μάγερ 11 - Αθήναι
Τηλ. 5225479 - 5221792